

Ethisch en deontologisch kader Vlaamse Biodanzaschool

Gebaseerd op de ethische code van BVCT – ABAT

- Met *'facilitator/danstherapeut'* bedoelen we V/M/X.
- Wanneer het uitsluitend om Biodanza activiteiten gaat, spreken we enkel van *'facilitator'*.

Regels omtrent deskundigheid

- De facilitator/danstherapeut (*) kan enkel zijn/haar/hen beroep uitoefenen na het beëindigen van een erkende opleiding.
- De facilitator/danstherapeut houdt rekening met de persoonlijke mogelijkheden en beperkingen betreffende deskundigheid en emotioneel functioneren.
- De facilitator/danstherapeut consulteert zo nodig andere deskundigen, verwijst door en/of verzekert zich van adequate begeleiding/intervisie/supervisie.

Regels omtrent de algemene professionele houding

- Het welzijn en de veiligheid van de cliënt / deelnemer krijgt voorrang op elke andere overweging binnen de danstherapie of binnen Biodanza.
- De facilitator/danstherapeut streeft de hoogste ethische standaarden na in het belang van de cliënt/deelnemer. De facilitator /danstherapeut is geregistreerd of is aantoonbaar bezig met opname in het Register creatief therapeutische Beroepen of in het Register van de International Biodanza Federation.
- De facilitator/danstherapeut ondersteunt de cliënt/deelnemer in zijn evolutieproces met respect voor diens zelfbeschikking. Hij begeleidt de cliënt/deelnemer in het begrijpen van de opties in het maken van eigen keuzes en respecteert de keuzes die de cliënt/ deelnemer maakt.
- De facilitator/danstherapeut zal geen cliënten/deelnemers ondersteunen van dewelke de ziektebeelden buiten zijn competentie liggen. Dit houdt ook gevallen in waarbij specifieke technieken die buiten het vakgebied van de facilitator/danstherapeut vallen, vereist zijn. De facilitator/danstherapeut is zich bewust van zijn eigen vooroordelen, normen en waarden. Indien nodig verwijst hij/zij/X door naar een collega.
- De facilitator/danstherapeut zal geen sessies, supervisies, trainingen en/of onderzoek laten doorgaan wanneer hij/zij/X er mentaal of fysiek niet toe in staat is. Dit impliceert ook dat de facilitator/danstherapeut tijdens de sessies niet onder invloed van alcohol en/of drugs en/of andere middelen is. De facilitator/danstherapeut kent de eigen grenzen wat belasting betreft en neemt zo nodig de juiste ontlastende maatregelen.
- De facilitator/danstherapeut dient de rechten en de waardigheid van het individu te respecteren op een niet-discriminerende manier. De cliënt/deelnemer heeft recht op een assessment en behandeling ongeacht zijn ras, religie, etniciteit, geslacht of seksuele geaardheid.

- Wanneer de sessies geheel of gedeeltelijk door een stagiair van de danstherapeut worden uitgevoerd, dan blijft de danstherapeut verantwoordelijk voor de sessies met inachtneming van deze code.

Regels omtrent de relatie facilitator/danstherapeut – cliënt/deelnemer

Specifieke verantwoordelijkheden t.o.v. cliënten/deelnemers

- De facilitator/danstherapeut is zich bewust van de graad van afhankelijkheid inherent aan de asymmetrie van de relatie. Hij zal in geen enkel geval het vivenciële /danstherapeutische/ proces gebruiken om persoonlijke doelen (bijvoorbeeld emotionele, seksuele, sociale of economische doeleinden) te dienen.
- De facilitator/danstherapeut is duidelijk over vergoeding voor de sessies. Hij is duidelijk over het feit dat bijkomende giften niet nodig zijn.
- De facilitator/danstherapeut handelt met respect voor de waardigheid van de cliënt en zal niet verder in het privéleven van de betrokkenen doordringen dan nodig is voor het gestelde doel. Hij zal het recht van de cliënt/deelnemer respecteren om volgens een eigen overtuiging te leven. De facilitator/danstherapeut dient zich tegenover de cliënt/deelnemer en zijn directe omgeving respectvol te gedragen. Informaliteit, die niet duidelijk gewenst is, dient achterwege te blijven.
- De facilitator/danstherapeut verklaart duidelijk aan de cliënt/deelnemer dat de relatie die wordt aangegaan binnen een aantal voorwaarden en kenmerken gebeurt. Zijn hier van toepassing: duidelijkheid rond de vivenciële/therapeutische oriëntatie, een verduidelijking van het beroepsgeheim ten aanzien van de cliënt/deelnemer, de afspraken rond het beroepsgeheim en de uitzonderingen hierop (zie onderstaand hoofdstuk ter zake), de afspraken rond betaling en duur van de sessies.
- De facilitator/danstherapeut zal zich onthouden van elk persoonlijk contact met de cliënt/deelnemer dat niet binnen de vivenciële/therapeutische relatie past, bijvoorbeeld het aangaan van een seksuele relatie met de cliënt (verduidelijking: zie volgende vier punten), de cliënt/deelnemer professioneel in dienst nemen, geld lenen van de cliënt, samenwerken binnen een onderneming,... wanneer dit nadelig is voor de evolutie van de cliënt/deelnemer.
- Wanneer bij de facilitator/danstherapeut, dan wel bij de cliënt/deelnemer, eenzijdig of wederzijds andere dan in een professionele context passende gevoelens een niet bevorderende rol spelen voor de evolutie van de cliënt/deelnemer (waaronder verliefdheid en seksualiteit en/of sterke overdracht- en tegenoverdrachtgevoelens), dan dient een collega, intervisor of supervisor geraadpleegd te worden om gezamenlijk na te gaan of: a) de aangegane professionele relatie – die in een dergelijk geval ernstig onder druk komt te staan – gecontinueerd kan worden en op welke voorwaarden dat dan zou kunnen; b) verwijzing dient plaats te vinden en op welke manier dat zou moeten gebeuren. De facilitator/danstherapeut dient hier vervolgens naar te handelen.
- De facilitator/danstherapeut zal nimmer een seksuele en/of intieme en/of persoonlijke relatie beginnen met de cliënt/deelnemer of supervisor.
- De facilitator/danstherapeut onthoudt zich van seksueel gedrag en als seksueel op te vatten handelingen, verbaal en non-verbaal, in zijn professionele contacten. Dit wil

echter niet zeggen dat er met seksualiteit en aanverwante thema's in danstherapie/Biodanza niet gewerkt kan worden. Seksualiteit is een belangrijk onderdeel van het leven en van wie we zijn en dus ook van danstherapie/Biodanza. Het is aan de facilitator/danstherapeut om ten alle tijden de grenzen, zoals in bovenstaande aangegeven, te bewaken.

- Naast verplichte informatie betreffende aard, doel en duur van de sessies dient de facilitator/danstherapeut om ieder misverstand te voorkomen professionele handelingen, aanrakingen en lichamelijk contact welke mogelijk als persoonlijk zouden kunnen worden opgevat, te verklaren en met de nodige zorg te omgeven. Hierbij dient de toestemming van de cliënt/deelnemer te worden afgewacht. Hierbij dient opgemerkt te worden dat aanrakingen/lichamelijkheid raken aan kernelementen van danstherapie en Biodanza. Eerlijke, duidelijke en herhaaldelijke kontekstualisering aan de cliënt/deelnemer is hierbij noodzakelijk.

Regels omtrent de uitoefening van het beroep

- De facilitator/danstherapeut beoordeelt vanuit zijn/haar/hen eigen deskundigheid en in gesprek met de cliënt/deelnemer of danstherapie/Biodanza geïndiceerd is en welke methode(n), werkwijze(n) en techniek(en) het best inzetbaar zijn, waarbij veiligheid in acht wordt genomen. De facilitator/danstherapeut dient de keuze voor zijn gedrag en interventies te kunnen verantwoorden.
- De facilitator/danstherapeut informeert, gevraagd of ongevraagd, de cliënt/deelnemer op een voor hen begrijpelijke wijze over de aard, de werkwijze en het doel van de sessies. Hij/zij/X laat ruimte voor gesprek over deze doelen, scheidt realistische verwachtingen over het verloop of de resultaten van de behandeling en spreekt met de cliënt/deelnemer indien van toepassing een duidelijk evaluatiemoment af.
- De facilitator/danstherapeut sluit de sessies af, in overleg met de cliënt/deelnemer, wanneer het gestelde doel van de sessies optimaal is bereikt, wanneer de cliënt/deelnemer niet langer voordeel meer heeft van de danstherapie/Biodanza.
- De facilitator/danstherapeut erkent het recht van de cliënt/deelnemer om de sessies op elk moment te onderbreken, af te breken of medewerking te weigeren bij bepaalde dansen, methoden of werkwijzen die de facilitator/danstherapeut hanteert.
- Als de facilitator/danstherapeut de sessies, om welke reden dan ook, afbreekt of onderbreekt, motiveert en adviseert deze de cliënt/deelnemer wat betreft een optimaal vervolgtraject en/of draagt zorg voor adequate verwijzing.

Beroepsgeheim

- De facilitator/danstherapeut heeft met de cliënt/deelnemer een vertrouwensrelatie. Uit de sessies verkregen kennis valt onder het beroepsgeheim. Het beroepsgeheim moet gesitueerd worden binnen een juridisch kader. De belangrijkste wettelijke bepaling m.b.t. het beroepsgeheim is artikel 458Sw van het Belgische strafwetboek. (Schellaert, 2013)
- De facilitator/danstherapeut zorgt ervoor dat anderen geen kennis kunnen nemen van wat er in de sessies plaatsvindt of gezegd wordt in vertrouwelijkheid. Er is sprake van zwijgplicht: hiermee wordt bedoeld dat de geheimhouder principieel de plicht heeft te zwijgen over de inhoud die de facilitator/danstherapeut in het kader van zijn

beroepsuitoefening of functie vernomen of vastgesteld heeft. Zwijgrecht is juridisch verbonden aan zwijgplicht: wie de plicht heeft om te zwijgen heeft ook het recht om te zwijgen, de geheimhouder kan niet gedwongen worden om de vertrouwensrelatie en de geheimhouding te verbreken.

- Vertrouwelijkheid is geen absoluut concept, de cliënt/deelnemer wordt hiervan op de hoogte gebracht. Binnen de rechtsleer wil men meer en meer afstappen van de enge interpretatie van de wettelijke zwijgplicht. In die context is er sprake van spreekrecht en soms ook spreekplicht.

Er zijn uitzonderingen op het beroepsgeheim en de zwijgplicht:

- De cliënt/deelnemer kan zelf het recht tot spreken verlenen. Als een cliënt/deelnemer een toestemming verleent moet hij/zij/X dit vrijelijk, goed geïnformeerd en vooraf doen, over een specifieke materie en moet het een uitdrukkelijk beslissing zijn. Het is evenwel beter dat men de cliënt/deelnemer zelf de informatie laat doorgeven, niet alleen uit respect voor die cliënt/deelnemer, maar ook om zich te beschermen tegen een eventuele latere intrekking van de toestemming.
- Artikel 458 Sw. bepaalt dat *'wie geroepen is om in rechte of voor een parlementaire onderzoekscommissie getuigenis af te leggen'* het beroepsgeheim mag doorbreken zonder hiervoor gesanctioneerd te worden. Je hoeft daarom geen antwoord te geven op de vragen die jou gesteld worden, want hoewel de zwijgplicht vervalt, houd je wel het recht om te zwijgen. Voor eigen verdediging mag het beroepsgeheim ook doorbroken worden. Omwille van de volledigheid moet ook aangehaald worden dat er een wet is die voorziet dat iemand het recht heeft om te handelen, bijvoorbeeld spreken, als men handelt onder onweerstaanbare dwang, naast fysieke dwang, kan iemand ook bevangen worden door de psychische morele dwang.
- Een geheimhouder heeft in beperkte mate ook spreekrecht als de bekendmaking van geheimen noodzakelijk is met het oog op begeleiding of hulpverlening
- Van een hulpverlener wordt geen aangifte verwacht van feiten die hij/zij/X verneemt in de uitoefening van zijn beroep, want het beroepsgeheim primeert op de meldingsplicht. Wanneer iemand echter in groot gevaar verkeert, is ook de geheimhouder verplicht hulp te bieden. In dat geval moet men hun zwijgplicht doorbreken teneinde hulp te bieden omdat hier een hoger belang moet worden gevrijwaard dan het beroepsgeheim. Wanneer men dit niet doet, is er sprake van schuldig verzuim. Aansluitend bij schuldig verzuim is er in de jurisprudentie ook sprake van 'noodtoestand' als rechtvaardigingsgrond om het beroepsgeheim geldig te doorbreken.
- Wanneer de geheimhouder weet heeft van bepaalde misdrijven, zoals aanranding van de eerbaarheid of verkrachting,... van kwetsbare personen (bijv. minderjarigen) kan de persoon, gebonden aan het beroepsgeheim, de zwijgplicht doorbreken en dit melden aan de procureur des Konings.
- Het beroepsgeheim kan worden doorbroken bij dreigend gevaar of aanhoudende schade. In dat geval wordt voorrang gegeven aan het recht van de cliënt/deelnemer (minderjarig of meerderjarig) en zijn/haar/hen omgeving om te worden beschermd tegen iedere vorm van geweld, misbruik en verwaarlozing.

- Gezamenlijk beroepsgeheim: Binnen de vertrouwelijkheid van een multidisciplinair team wordt informatie over het vivenciëel/danstherapeutisch proces en kunstzinnig werk van de cliënt/deelnemer met teamleden gedeeld in het belang van het opstellen van een multidisciplinair professioneel plan.
- Gedeeld beroepsgeheim: gegevens die relevant (noodzakelijk en nuttig) zijn voor de ondersteuning van de cliënt/deelnemer, kunnen, mits toelating van de cliënt/deelnemer, gedeeld worden met geschikte deskundigen buiten een multidisciplinair team, zoals verwijzers of therapeuten waarnaar verwezen wordt.
- Mits toelating van de betrokken cliënt/deelnemer kan/mag informatie gebruikt worden voor studiedagen en/of opleidingen waar ook de deelnemers aan het beroepsgeheim verbonden zijn. Ten behoeve van intervisie of supervisie mag de creatief therapeut geanonimiseerde cliënt/deelnemers gegevens verstrekken aan, en bespreken met, anderen, dit kan ook bijvoorbeeld voor opleidingsdoeleinden (bijv. met een stagiaire). Mits toelating van de betrokken cliënt/deelnemer mag anonieme informatie gepubliceerd en/of voorgesteld worden als deel van een gevalstudie of een onderzoek. De facilitator/danstherapeut is verantwoordelijk voor het anonimiseren van het materiaal.

Regels omtrent dossierbeheer

- De facilitator/danstherapeut rapporteert over zijn/haar/hen professionele activiteiten zodanig dat hij/zij/X in staat is rekenschap af te leggen aan de cliënt/deelnemer, aan beroepsgenoten, doorverwijzers en andere leden van multidisciplinair samengestelde teams waarbinnen hij werkzaam is. Dit schrijven moet altijd in functie zijn van de cliënt/deelnemer en getuigen van respect. Het is onderhevig aan de voorschriften van het beroepsgeheim.
- De facilitator/danstherapeut die in een instelling werkt, houdt zich aan de regels betreffende dossiervorming die binnen de instelling gelden. De facilitator/danstherapeut die een eigen praktijk voert, zorgt voor een systematische dossiervorming van voor de sessies relevante stukken.
- De cliënt/deelnemer heeft recht op inzage in het vivenciëel/danstherapeutisch plan en de voortgangsrapportage, indien van toepassing. . Aanbevolen wordt de inzage plaats te laten vinden in aanwezigheid van de therapeut, waarbij de creatief therapeut mondeling uitleg kan geven.
- De facilitator/danstherapeut kan gedurende de sessies eigen werkaantekeningen maken. Deze werkaantekeningen behoren niet tot het dossier en zijn niet ter inzage, maar vallen wel onder het beroepsgeheim.
- De facilitator/danstherapeut draagt zorg voor een eindrapportage van het proces voor de cliënt/deelnemer indien van toepassing.

Afspraken i.v.m. dossiervorming van beeldend materiaal

- Eventuele beelden die als vivenciëel/danstherapeutisch middel vervaardigd worden tijdens de sessies behoren tot een visueel dossier. Dit materiaal wordt ten voordele van het proces de duur van de sessies gebundeld op eenzelfde afgesproken plaats (portfolio, procesmap, lade ...).

- Creëerde beelden blijven ten alle tijden eigendom van de cliënt/deelnemer en voor de facilitator/danstherapeut vallen deze onder het beroepsgeheim. De facilitator/danstherapeut kan ze bijgevolg niet verspreiden (in welke vorm dan ook) zonder geschreven toestemming, met uitzondering van expositie binnen de dansruimte, waarbij anonimiteit dient gerespecteerd te worden.
- In het kader van systeemtherapie kan een minderjarige de vraag worden gesteld om beelden met de ouders te delen. De minderjarige heeft recht op bescherming van zijn privéleven en in deze geldt onverminderd het beroepsgeheim van de facilitator/danstherapeut. Hij/zij/X kan zich verzetten tegen de toegang tot de door hem aangewezen gegevens (in dit geval beeldend werk), dus ook tegenover ouders. Er moet hier uitgegaan worden van de competentie benadering (decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige): er wordt uitgegaan van het vermoeden van bekwaamheid van alle minderjarigen om zelf te beslissen en/of toestemming te geven om informatie (die valt onder het beroepsgeheim) al of niet door te geven aan de ouders. Hierbij wordt participatie en dialoog centraal gezet. Ouders hebben wel het recht om alle nuttige informatie in te winnen die noodzakelijk is om hun beslissingsrecht uit te oefenen over fundamentele aspecten van de opvoeding, zoals onderwijs, godsdienst, of gezondheid. Dus enkel in gevallen dat dit recht primeert op het recht op privacy van de minderjarige kan een beeldend werk, zonder de toestemming van de jongere aan de ouders worden getoond.
- Bij afronden van de sessies zal het eventuele visuele dossier in zijn geheel aan de cliënt/deelnemer overhandigd worden. De cliënt/deelnemer staat vrij te beslissen wat hij/zij/X hier verder mee doet. Indien de cliënt/deelnemer de sessies vroegtijdig beëindigt en/of beelden achterlaat blijven deze gedurende een (vooraf door de instelling en de facilitator/danstherapeut) bepaalde tijd bewaard. Tijdens deze periode kan de cliënt/deelnemer de beelden alsnog komen ophalen.
- De facilitator/danstherapeut is niet aansprakelijk voor beschadiging aan beeldend materiaal dat bij hen in bewaring is/blijft.
- Wanneer de cliënt/deelnemer komt te overlijden beschikt de facilitator/danstherapeut over het recht een weloverwogen professionele beslissing te maken over het al dan niet overhandigen van (delen) van het visueel dossier aan nabestaanden. Deze beslissing steunt op het engagement tav de overledene cliënt/deelnemer, niet op de behoeften van zijn nabestaanden.

Regels omtrent professionele relaties

- De facilitator/danstherapeut zal streven naar een goede, ondersteunende samenwerking met collega's en collega's uit andere beroepsdisciplines. Hij/zij/X zal hun eventueel anders georiënteerde werkwijzen respecteren.
- De facilitator/danstherapeut zal zich onthouden van onrespectvolle opmerkingen over collega's. In geval van een conflict zal de facilitator/danstherapeut zoeken naar een aanvaardbare oplossing.

Verantwoordelijkheden t.o.v. opleidingen, supervisies, bijscholingen, ...

- De facilitator/danstherapeut zal zich inzetten om alle professionele kennis en vaardigheden te onderhouden en uit te breiden; dit onder de vorm van trainingen, studiedagen, supervisie en intervisie ... .
- De facilitator/danstherapeut is op de hoogte van recente ontwikkelingen, door bijv. op de hoogte te blijven van nieuwe literatuur verbonden aan het beroep.

Regels omtrent onderzoek

- Bij elk onderzoek waarbij cliënten/deelnemers direct of indirect betrokken zijn, wordt voorrang gegeven aan hun persoonlijke belangen en hun veiligheid.
- Het intellectuele vermogen van collega's zal respectvol worden gebruikt. De bijdrage van medewerkers zal duidelijk worden vermeld bij elke presentatie of publicatie.

Regels omtrent publiciteit

- Facilitatoren/danstherapeuten die een privé-praktijk hebben, kunnen hiervoor publiciteit maken. Zij maken op een gepaste en accurate manier kenbaar wat hun aanbod, hun opleiding en hun ervaring inhoudt, zodat cliënten/deelnemers een geïnformeerde keuze kunnen maken.

(* Met *'facilitator/ danstherapeut'* bedoelen we V/M/X.